

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Digitaliseerimismäärus - Liikmesriikide Teated](#) > [Germany](#)

Digitaliseerimismäärus - Liikmesriikide teated

Sisu koostaja:

Saksamaa



Saksamaa

Siin lehel on esitatud teave teadete kohta, mille liikmesriigid on esitanud määruse (EL) 2023/2844 alusel.

1. Riiklikud IT-portaalid kohtute või muude asutustega suhtlemiseks

Vastavalt kohtusüsteemis elektrooniliste failide kasutuselevõttu ning elektroonilise juriidilise teabevahetuse edendamist käsitlevale seadusele (*Gesetz zur Einführung der elektronischen Akte in der Justiz und zur weiteren Förderung des elektronischen Rechtsverkehrs*) (Saksamaa ametlik teataja (BGBl.) 2017 I, lk 2208), mis jõustus 1. jaanuaril 2018, on kohtutel ja prokuratuuridel põhimõtteliselt kohustus alates 1. jaanuarist 2026 pidada kohtuasjade ja menetlusdokumentide arvestust üksnes elektroonilisel kujul.

Alates 1. jaanuarist 2018 on menetlusosalistel lubatud tsiviilkohtutes esitada kirjalike dokumentide asemel ka elektroonilisi dokumente, kasutades selleks turvalisi edastuskanaleid (tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Zivilprozessordnung*, ZPO) § 130a lõige 4). See kehtib analoogia alusel ka teiste kohtute kohta, kuna sellele sättele on viidatud muudes õigusaktides.

Mõned menetlusosalised on kohustatud tagama ka turvalised edastuskanalid, et võimaldada kohtul elektrooniliselt dokumente saata (tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 173) (eriti juristid, notarid, maksunõustajad, täiturid, avalikud asutused jne). Alates 1. jaanuarist 2022 on juristid, ametiasutused ja avalik-õiguslikud juriidilised isikud kohustatud esitama dokumente tsiviilkohtutele elektrooniliselt (tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 130d); See kehtib analoogia alusel ka teiste kohtute kohta, kuna sellele sättele on viidatud muudes õigusaktides. Kohus kasutab selleks kohtu- ja haldustoiminguteks mõeldud e-posti (*Elektronisches Gerichts- und Verwaltungspostfach*, EGVP (egvp.justiz.de)).

Süsteem tagab elektrooniliselt edastatud dokumentide konfidentsiaalsuse, ehtsuse, tervikluse ja õigusliku kehtivuse. Kohtusüsteemis kasutavad juristid, kohtud ja muud kohtu töötajad EGVP-d dokumentide tõhusaks vahetamiseks. Halduskontekstis kasutavad ametiasutused EGVP-d omavaheliseks ning kodanikega peetavaks turvaliseks teabevahetuseks. Kasutajad vajavad õiguslaseks elektrooniliseks teabevahetuseks spetsiaalset tarkvara. Juurdepääs põhineb sageli isikusamasuse tuvastamisel ja autentimisel digiallkirjastamist võimaldava kaardi või muude autentimismeetodite, sealhulgas kodanike eID kaudu. See tagab süsteemi kaudu dokumentide saatmise ja vastuvõtmise õiguse vaid volitatud isikutele.

EGVP on riiklik IT-portaal ning moodne ja turvaline lahendus digitaalseks teabevahetuseks juriidilistes ja haldusküsimustes. Kuna see tagab dokumentide turvalise, õiguslikult siduva, tõhusa ja jälgitava edastamise, on EGVP Saksamaa kohtusüsteemi ja haldusasutuste jaoks oluline töövahend.

Kohtutega suhtlemiseks on loodud järgmised turvalised edastuskanalitena toimivad IT-portaalid:

- juristidele mõeldud elektronpost (*besonderes elektronisches Anwaltspostfach*, beA (bea-brak.de)). See on kättesaadav füüsilistele isikutele ja kutselistele ettevõtjatele, kes on kantud Saksamaa Advokatuuri keskregistrisse (*Bundesrechtsanwaltskammer*, BRAK) (föderaalse advokatuuriseaduse

(*Bundesrechtsanwaltsordnung*, BRAO) § 31a ja § 31b);

- notaritele mõeldud elektronpost (*besonderes elektronisches Notarpostfach*, beN (bnotk.de)). See on kättesaadav füüsilistele isikutele, kes on kantud notarina Saksamaa Notarite Koja (*Bundesnotarkammer*, BNotK) registrisse. Seda on võimalik kättesaadavaks teha ka asendusnotaritele, notaripraktikantidele, Saksamaa Notarite Kojale, notarite kodadele ja teistele notariorganisatsioonidele (föderaalse notarite seadustiku (*Bundesnotarordnung*, BNotO) § 78n);
- maksunõustajatele mõeldud elektronpost (*besonderes elektronisches Steuerberaterpostfach*, beSt (steuerberaterplattform-bstbk.de)). See on kättesaadav maksunõustajatele ja maksuesindajatele, kes on ametisse määratud maksunõustamise seaduse (*Steuerberatungsgesetz*, StBerG) § 32 lõike 2 alusel. Samuti saavad seda kasutada maksunõustamise seaduse § 32 lõike 3 alusel määratud maksunõustajate kojad ja kutselised ettevõtjad (maksunõustamise seaduse § 86d ja § 86e);
- ametiasutustele mõeldud elektronpost (*besonderes elektronisches Behördenpostfach*, beBPo). See on kättesaadav ainult ametiasutustele ja avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele;
- kodanikele ja organisatsioonidele mõeldud elektronpost (*besonderes elektronisches Bürger- und Organisationenpostfach*, eBO). Saadaval on mitu sellist tasulist elektronpostiteenust; teenusepakkuja ülevaade on olemas aadressil egvp.justiz.de. Kasutajate isikusamasus tuvastatakse eID, kvalifitseeritud e-templi, notari poolt kinnitatud nime- ja aadressiavalduse või – avalik-õiguslike ametikohtade või vandetõlgiteenuseid osutavate isikute ning täiturite puhul – elektroonilise juriidilise teabevahetuse määruse (*Elektronischer-Rechtsverkehr-Verordnung*, ERVV) § 11 lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud ametiasutuse kinnituse alusel;
- e-posti ja kättetoimetamisteenus veebipõhise juurdepääsu seaduse (OZG, (*Onlinezugangsgesetz*)) alusel loodud kasutajakonto (mein-justizpostfach.bund.de) kaudu, mida kõik kodanikud saavad tasuta kasutada riikliku ID (id.bund.de) abil;
- e-posti ja kättetoimetamisteenus De-Maili konto kaudu, kui sõnumi saatmise ajal on saatja De-Maili seaduse (*De-Mail-Gesetz*) § 4 lõike 1 teise lause kohaselt turvaliselt sisse logitud ning see turvaline sisselogimine on kinnitatud sama seaduse § 5 lõike 5 kohaselt (<https://www.bmi.bund.de/DE/themen/moderne-verwaltung/e-government/de-mail/de-mail-node.html>).

Kõik turvalised edastuskanalid (välja arvatud saatja poolt kinnitatud De-Mail) põhinevad EGVP taristul.

Turvaliste edastuskanalite (beBPo, eBO ja OZG-kasutajakonto elektronposti- ja kättetoimetamisteenus) ning elektroonilise juriidilise teabevahetuse üldiste tehniliste tingimuste üksikasjad on esitatud elektroonilise juriidilise teabevahetuse määruses (ERVV).

2. Riigisisene õigus, mis puudutab videokonverentside kasutamist tsiviil- ja kaubandusajades

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 128a lõike 1 kohaselt võib kohus menetlusosaliste, nende volitatud esindajate ja nõustajate taotlusel või omal algatusel lubada neil suulise ärakuulamise ajal viibida mõnes muus asukohas ja teha sealt menetlustoiminguid. Sel juhul edastatakse ärakuulamine samal ajal audiovisuaalselt sellesse asukohta ja kohtusaali. Kohus võib video teel toimuva istungi korraldada ka menetlusosaliste tahte vastaselt. Video teel toimuva istungi lubamine ei ole kohtumenetluse juhtimisega seotud mitteametlik meede, vaid otsus, mis tehakse kohtu ametliku arvamuse põhjal. Otsust võib igal ajal muuta. Kui kohtul ei ole vajalikku tehnikat, võidakse taotlus sageli tagasi lükata. Video teel toimuva istungi taotluse tagasilükkamist tuleb põhjendada.

Lisaks võib kohus tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 128a lõike 2 kohaselt lubada tunnistajal, eksperdil või menetlusosalisel üksnes taotluse alusel viibida ülekuulamise ajal mõnes muus asukohas.

Video teel toimuvate istungite suhtes kohaldatakse sama menetluskorda nagu vahetu kohalviibimisega ärakuulamiste puhul. Kõiki menetlusõigusi saab kasutada samamoodi. Video teel toimuv istung ei mõjuta õigust kasutada enda esindamiseks juristi. Enamik kohtusüsteemis kasutatavaid videokonverentsisüsteeme sisaldab eraldi virtuaalseid nõupidamisruume, mis võimaldavad advokaadil ja kliendil konfidentsiaalselt nõu pidada.

Kohus peab tagama, et üldsusel oleks juurdepääs kohtusaalile ja istungile: seetõttu tuleb istung edastada kohtusaali selliselt, et üldsus saaks menetlust jälgida. Istungit juhatavat kohtunik peab viibima kohtusaalis. Teised kohtu liikmed võivad videokonverentsi teel osaleda juhul, kui selleks on olemas kaalukad põhjused.

Videokonverentsi teel osalevate menetlusosaliste isikusamasuse tuvastamise usaldusvääruse tase peab olema sama kui vahetu kohalviibimisega istungite puhul. Menetlusosaliste, nende advokaatide ega muude menetluses osalejate (nt tunnistajate) jaoks ei ole ette nähtud ametlikku isikusamasuse tuvastamise korda. Seetõttu on konkreetse juhtumi puhul kohaldatavad isikutuvastuse nõuded kohtu otsustada. Kuna ligipääsuandmeid sisaldav kutse saadetakse ainult asjaomastele menetlusosalistele, ei ole isikusamasust vaja tavaliselt rohkem tõendada. Lisaks tulevad menetlusosalised tihti kohale koos oma advokaadiga, keda kohus sageli juba tunneb. Üksikutel juhtudel, kui osaleja isikusamasuse suhtes tekib kahtlusi, saab need hajutada, paludes esitada näiteks isikut tõendav dokument.

Tõendite uurimine formaalse tõendamismenetluse (*Strengbeweisverfahren*) raames ei ole video teel toimuva istungi ajal võimalik.

Istungi salvestamist ei ole ette nähtud. Seetõttu kõnetuvastuse tarkvara ei kasutata. Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-le 159 tuleb istungi ja kogutud tõendite kohta siiski koostada protokoll. Protokollis sisu kohta võib teha esialgse helisalvestise (tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 160a). Menetlusosalistel ja kolmandatel isikutel on keelatud istungit salvestada.

Perekonno kohtu menetluste puhul on video teel toimuvaid istungeid käsitlevad sätted esitatud perekonnaasjade ja hagita menetlust käsitleva seaduse (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*, FamFG) §-s 30 ja 32.

Videokonverentsi võib kasutada ka maksejõuetus- ja saneerimismenetlustes, näiteks võlausaldajate koosolekul nõuete läbivaatamiseks ja kinnitamiseks või koosolekul saneerimiskava arutamiseks ja hääletamiseks. See on lubatud maksejõuetuse seadustiku (*Insolvenzordnung*, InsO) §-s 4 ning ettevõtete stabiliseerimise ja saneerimise seaduse (*Unternehmensstabilisierungs- und -restrukturierungsgesetzes*, StaRUG), §-s 38, milles viidatakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku asjaomastele sätetele.

Kõigil Saksamaa kohtutel ja teistel õigusasutustel on juurdepääs videokonverentsi taristule, kuigi selle ulatus on olenevalt piirkonnast ja kohtusüsteemi harust erinev. Föderaalvalitsus vastutab ainult föderaalkohtute riist- ja tarkvara eest. Kõigi teiste, st enamiku Saksamaa kohtute puhul on see liidumaade pädevuses. Esitatud teabe ulatus varieerub kohtuti märkimisväärselt, kuid üldiselt hõlmab see eeldatavat teavet. Osalejate teabevajadus on viimastel aastatel üldiselt vähenenud, kuna videokonverentsi kasutatakse üha sagedamini.

Kuna kohtuhaldussüsteemi eest vastutab iga regioon eraldi, kasutatakse Saksamaa kohtusüsteemis mitmeid erinevaid videokonverentsiplatvorme – alates paiklahendustest, nagu Jitsi, Big Blue Button, Skype for Business, Pexip ja Nextcloud Talk, kuni pilveteenusteni, nagu Cisco Webex ja Microsoft Teams. Ehkki kõik kasutatavad videokonverentsisüsteemid püüavad pakkuva arvuti- ja mobiiliklientidele laialdast tuge, tekib aeg-ajalt siiski ühilduvusprobleeme.

Suuline tõlge on video teel toimuvate istungite puhul endiselt keerukas. Enamik Saksamaa kohtusüsteemis kasutatavaid videokonverentsiteenuseid ei võimalda kasutada teist helikanalit, mida oleks vaja veebipõhise sünkroontõlgi ühendamiseks. Seetõttu ei saa tõlgi abi vajavad osalejad enamasti distantsilt osaleda.

3. Riigisisene õigus, mis puudutab videokonverentside kasutamist kriminaalasjades

1. Kriminaalmenetluse seadustiku (*Strafprozessordnung*, StPO) Reeglid videokonverentsi tehnoloogia kasutamise kohta

Saksamaa kriminaalmenetluse seadustikus on sätestatud, millistes menetlusolukordades ja millistel tingimustel on lubatud ülekuulamine või ärakuulamine (vajaduse korral ka piiriülene) videokonverentsi teel, et hõlbustada riigisiseste kriminaalmenetluste korraldamist Saksamaa ametiasutuste poolt.

Väljaspool põhiistungit on üldjuhul võimalik ülekuulamine korraldada videokonverentsi teel (kriminaalmenetluse seadustiku § 58b tunnistajate ülekuulamise kohta ning § 136 lõige 5 ja § 163a lõike 4 teine lause koostoides §-ga 58b süüdistatavate ülekuulamise kohta). Kohtunik võib tunnistajaid videokonverentsi teel üle kuulata üksnes erandjuhtudel (kriminaalmenetluse seadustiku § 168e).

Asjaomaste sätete sõnastus on järgmine:

- „Kriminaalmenetluse seadustiku § 58b. Ülekuulamine audiovisuaalse ülekande teel

Tunnistajat võib väljaspool põhiistungit üle kuulata nii, et tunnistaja viibib teises kohas kui ülekuulamist ellu viiv isik ning istung edastatakse samal ajal audiovisuaalselt tunnistaja asukohta ja ülekuulamisruumi.“

- „Kriminaalmenetluse seadustiku § 168e. Tunnistajate ülekuulamine eraldi

Kui tunnistaja ülekuulamine selliste isikute juuresolekul, kellel on õigus ülekuulamisel kohal viibida, ohustab tõsiselt tunnistaja heaolu ja seda ohtu ei ole võimalik muul viisil vältida, peab kohtunik tunnistaja üle kuulama neist isikutest eraldi. Ülekuulamine kantakse audiovisuaalsete vahendite kaudu üle nendele isikutele, kellel on õigus kohal viibida. Nende isikute osalemisõigused jäävad muus osas puutumata. Kohaldatakse vastavalt §-dele 58a ja 241a. Esimeses lauses nimetatud otsust ei saa vaidlustada.“

Kinnipidamise suulise läbivaatamise raames võib suuline ärakuulamine toimuda videokonverentsi teel, kui süüdistatav on loobunud õigusest isiklikult kohal viibida või kui suur vahemaa või süüdistatava haigus või muud ületamatud takistused ei võimalda teda istungile tuua. Kriminaalmenetluse seadustiku § 118a lõige 2 on sõnastatud järgmiselt:

- „Kriminaalmenetluse seadustiku § 118a lõige 2. Suuline ärakuulamine kinnipidamise läbivaatamiseks

Süüdistatav tuleb istungile tuua, välja arvatud juhul, kui ta on loobunud õigusest kohal viibida või kui vahemaa, haigus või muud ületamatud takistused ei võimalda teda istungile tuua. Kohus võib esimeses lauses nimetatud tingimustel määrata, et suuline ärakuulamine korraldatakse nii, et süüdistatav viibib mujal ning istung edastatakse samal ajal audiovisuaalselt süüdistatava asukohta ja kohtusaali. Kui süüdistatavat ei tooda suulisele ärakuulamisele ning teises lauses nimetatud korda ei järgita, peab süüdistatava õigusi istungil kaitsma kaitsja.“

Süüdistataval ei ole lubatud põhiistungil audiovisuaalsete vahendite kaudu osaleda. Õigusasutuste täiendava digitaliseerimise seadusega (*Gesetz zur weiteren Digitalisierung der Justiz*) kavatakse Saksamaa võimaldada taotluse alusel kriminaalasjade kassatsioonimenetluse põhiistungil (*Revision*) osaleda videokonverentsi teel. See võimalus piirdub siiski ainult selliste põhiistungitega, kus arutatakse üksnes õigusküsimusi ja isiklikud arvamused ei ole seetõttu tähtsad.

Kehtiv õigus lubab aga juba praegu põhiistungil tunnistajaid videokonverentsi teel üle kuulata, kui muul juhul kaasneks vahetu ja tõsine oht tunnistaja heaolule, kui haigus, invaliidsus või muud ületamatud takistused ei võimalda tunnistajal ilmuda põhiistungile suhteliselt pika või määramatu aja jooksul või kui tunnistajalt ei saa mõistlikult oodata isiklikku kohalolekut põhiistungil tema kauguse tõttu, võttes arvesse tema ütluste olulisust. See tuleneb kriminaalmenetluse seadustiku §-st 247a:

- „§ 247a. Tunnistaja ülekuulamise korraldus audiovisuaalse edastuse teel

1) Kui tunnistaja heaolu võib tema ülekuulamisel põhiistungil teiste põhiistungil osalejate juuresolekul olla tõsiselt ohus, võib kohus otsustada, et tunnistaja viibib ülekuulamise ajal mujal; selline määrus on lubatud ka § 251 lõike 2 tingimustel, kui see on vajalik tõe väljaselgitamiseks. Otsust ei saa vaidlustada. Tunnistaja ütlused tuleb samal ajal audiovisuaalselt edastada kohtusaali. Ütlused tuleks salvestada, kui on oht, et tunnistajat ei ole võimalik edaspidi põhiistungil üle kuulata ja salvestus on vajalik tõe väljaselgitamiseks. Kohaldatakse vastavalt § 58a lõiget 2.

2) Kohus võib otsustada eksperdi üle kuulata nii, et ekspert viibib mujal ja ülekuulamine edastatakse samal ajal audiovisuaalselt eksperdi asukohta ja kohtusaali. Seda ei kohaldata §-s 246a loetletud kohtuasjade suhtes. Esimeses lauses nimetatud otsust ei saa vaidlustada.“

Täitemenetluses on võimalik süüdimõistetule ja ekspert ära kuulata videokonverentsi teel:

- „§ 463e. Suuline ärakuulamine audiovisuaalse edastuse teel

1) Kui süüdimõistetule antakse enne käesolevas osas sätestatud kohtuotsuste tegemist võimalus suuliseks ärakuulamiseks, võib kohus määrata, et ta viibib arutamise ajal mujal ja ärakuulamine edastatakse samal ajal audiovisuaalselt süüdimõistetule asukohta ja kohtusaali. Kohus peaks määrama audiovisuaalse edastuse üksnes juhul, kui süüdimõistetule viibib suulise ärakuulamise ajal oma kaitsja või advokaadi büroos. Esimest lauset ei

kohaldata, kui süüdimõistetule on mõistetud eluaegne vangistus või kui on otsustatud paigutada ta psühhiaatriahaiglasse või ta ennetavalt vahistada.

2) Kui kohus kuulab enne käesolevas osas sätestatud otsuste tegemist ära enda määratud eksperdi, kohaldatakse vastavalt lõike 1 esimest ja kolmandat lauset."

2. Reeglid välisriikide menetluste hõlbustamiseks kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö raames videokonverentsi tehnoloogia kasutamise kohta

Saksamaa õigus sisaldab praegu kriminaalasjades videokonverentsi tehnoloogia piiriülese kasutamise kohta erinorme üksnes ülekuulamise puhul. Ühelt poolt on need direktiivi 2014/41/EL (mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades) rakendamise sätted esitatud rahvusvahelise õigusabi seaduse (*Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen*, IRG) §-des 91a–91j, teiselt poolt aga §-s 61c vastastikuse õigusabi kohta juhtudel, kus leping puudub. Kui neid erinorme ei kohaldata, võib piiriülese videokonverentsi tehnoloogia kasutamise õigusliku alusena käsitada põhimõtteliselt rahvusvahelise õigusabi seaduse § 59 lõikes 3 sätestatud üldist õigusabi andmise luba. Selle sätte kohaselt võib ülekuulamise või ärakuulamise korraldada audiovisuaalse edastuse teel Saksamaa menetlusõigusele vastavas ulatuses (vt punkt 1).

Tunnistajate ja ekspertide audiovisuaalse ülekuulamise kohta sisaldab rahvusvahelise õigusabi seaduse § 61c konkreetset sätet, mille kohaselt ei tohi nendele isikutele määrata kulukohustusi ega rakendada haldusmeetmeid, kui nad ei täida sellisele istungile ilmumise korraldust. Seetõttu ei tohi kutse sisaldada ähvardust rakendada isiku ilmumata jätmise korral sunnimeetmeid. Rahvusvahelise õigusabi seaduse § 61c ei kohaldata süüdistatava suhtes. Samas on süüdistataval õigus kasutada sunnimeetmetega ähvardamise korral õiguskaitsevahendit – näiteks taotlema prokuratuuri kutse korral kohtumäärust või esitada kohtukutse vastu kaebus. Rahvusvahelise õigusabi seaduse kavandatava reformi käigus on kavas kõnealune tunnistajate ja ekspertide jaoks kehtestatud erisäte kaotada.

Direktiivi 2014/41/EL (mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades) artikli 24 lõige 1 võimaldab liikmesriigi ametiasutustel kuulata videokonverentsi teel üle tunnistajaid ja eksperte (esimene lause) ning samuti kahtlustatavaid või süüdistatavaid (teine lause), kui ülekuulamine leiab aset teises liikmesriigis toimuva uurimise või kriminaalmenetluse raames.

Artikli 24 lõike 2 kohaselt võib sellise uurimismääruse täitmisest siiski keelduda, kui kahtlustatav või süüdistatav ei anna selleks nõusolekut. Saksamaal kehtestatakse rahvusvahelise õigusabi seaduse § 91c lõikes 1 tingimus lubada ülekuulamist video teel üksnes juhul, kui asjaomane isik on andnud selleks nõusoleku, olenemata tema rollist menetluses. See tähendab, et kui nõusolekut ei anta, tuleb sellisest ülekuulamisest alati keelduda (nii süüdistatavate kui ka tunnistajate ja ekspertide puhul). Rahvusvahelise õigusabi seaduses kavandatava reformi kohaselt piiratakse seda nõuet edaspidi üksnes süüdistatavatega.

Rahvusvahelise õigusabi seaduse § 91h lõikes 3 sätestatakse ülekuulamise kord järgmiselt:

„Audiovisuaalse edastuse teel vastavalt §-le 61c toimuvad ülekuulamised korraldatakse taotlevas liikmesriigis pädeva asutuse juhtimisel ja kohaldatakse õiguse alusel. Saksamaa pädev asutus osaleb ülekuulamisel, tuvastab ülekuulatava isikusamasuse ning tagab Saksa õigussüsteemi põhialuste järgimise. Süüdistatavale tuleb ülekuulamise alguses tutvustada tema õigusi nii taotleva liikmesriigi õiguse kui ka Saksamaa menetlusõiguse alusel. Tunnistajatele ja ekspertidele tuleb selgitada nende ütluste või teabe andmisest keeldumise õigust, mis neil on vastavalt taotleva liikmesriigi õigusele ja Saksamaa menetlusõigusele.“

4. Menetlustega seotud kulud tsiviil- ja kaubandusajades

i) Euroopa maksekäsmenetluse määrus (määrus (EÜ) nr 1896/2006):

Euroopa maksekäsmenetluse raames tuli esitada teave dokumentide kättetoimetamise kulude kohta (määruse 1896/2006 artikli 28 punkt a). Euroopa e-õiguskeskkonna portaalis avaldatud teave (https://e-justice.europa.eu/topics/money-monetary-claims/court-fees-concerning-european-payment-order-procedure/de_et?GERMANY=&member=1) on õige.

Läbivaatamine vastavalt Saksamaa tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-le 1092 ja määruse (EÜ) nr 1896/2006 artiklile 20:

kui läbivaatamistaotlus esitatakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 1092 alusel, ei tule selle eest tasuda eraldi kohtukulusid.

Määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 21 lõige 2:

välisriigi maksekäsu täidetavaks tunnistamiseks esitatud taotluse esitamisel ei tule tasuda eraldi kohtukulusid.

ii) Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse määrus (määrus (EÜ) nr 861/2007):

Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse tasud on sätestatud kohtukulude seaduses (*Gerichtskostengesetz*, GKG). Lõivu suuruse kindlaksmääramisel võetakse aluseks kohtuasja hind, mis tavaliselt vastab esitatud nõude summale. Täpsed tasud on esitatud kohtukulude seadusele lisatud lõivude tabelis (*Kostenverzeichnis*, KV GKG). Kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktiga 1210 nähakse ette esimese astme kohtu (*Amtsgericht*) menetluse tasu määr 3,0. Menetluse varasema lõpetamise korral vähendatakse lõivumäära 1,0ni (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 1211).

iii) Õigusabi direktiiv (direktiiv 2003/8/EÜ):

õigusabi direktiivi (2003/8/EÜ) kohta e-õiguskeskkonna portaalis esitatud teave (https://e-justice.europa.eu/topics/taking-legal-action/legal-aid/de_en, 12. küsimus) on õige. Direktiiv kehtib ka kohtumenetluse eelse nõustamise kohta (artikli 3 lõike 2 punkt a).

iv) Abieluvararežiimi määrus / registreeritud kooselude varaliste tagajärgede määrus (määrused (EL) 2016/1103 ja (EL) 2016/1104), Brüsseli IIb määrus (määrus (EL) 2019/1111), ülalpidamiskohustuste määrus (määrus (EÜ) nr 4/2009), kaitsemeetmete määrus (määrus (EL) nr 606/2013):

määrustes (EL) 2016/1103 (abieluvararežiimide määrus), (EL) 2016/1104 (registreeritud kooselude varaliste tagajärgede määrus), (EL) 2019/1111 (Brüsseli IIb määrus), (EÜ) nr 4/2009 (ülalpidamiskohustuste määrus) ja (EL) nr 606/2013 (kaitsemeetmete määrus) seotud menetluste puhul tulenevad tasulised toimingud perekonnaasjade kohtukulude seaduse (FamGKG) 1. lisast ning osaliselt ka kohtukulude ja notaritasude seadusest (GNotKG) – eelkõige notariaalsete toimingute ja menetluste puhul, mis ei kuulu perekonnaasjade alla, nt dokumentide autentsuse tõendamine.

Määrustega (EL) 2016/1103 ja (EL) 2016/1104 (abieluvararežiimide määrus ja registreeritud kooselude varaliste tagajärgede määrus) seotud menetlused koostoimes rahvusvaheliste abieluvaramenetluste seadusega (IntGüRVG):

selle seaduse § 27 alusel väljastatava tõendi taotluse eest on ette nähtud tasu 17 eurot (perekonnaasjade kohtukuludele lisatud lõivude tabeli punkt 1711; kohtukulude ja notaritasude seadusele lisatud lõivude tabeli punkt 23808). Seaduse §-s 31 sätestatud ja dokumentide autentsusega seotud menetluse eest on ette nähtud tasu 60 eurot (kohtukulude ja notaritasude seaduse lõivude tabeli punkt 15215). Seaduse § 4 lõikes 4 sätestatud notariaaldokumendi täidetavaks tunnistamise tasu on 264 eurot (kohtukulude ja notaritasude seaduse lõivude tabeli punkt 23806).

Määrusega 2019/1111 (Brüsseli IIb määrus) seotud menetlused koostoimes rahvusvahelise perekonnaõiguse menetluste seadusega (IntFamRVG):

tasud määrusega 2019/1111 seotud menetluste eest koostoimes rahvusvahelise perekonnaõiguse menetluste seadusega on sätestatud perekonnaasjade kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktis 1710 jj. Lisaks nendele tasudele võib rakendada kättetoimetamiskulu vastavalt perekonnaasjade kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktile 2002.

Määrusega (EÜ) nr 4/2009 (ülalpidamiskohustuste määrus) seotud menetlused koostoimes välisriikide ülalpidamiskohustuste seadusega (AUG):

välisriikide ülalpidamiskohustuste seaduse § 71 lõike 1 alusel väljastatava tõendi taotlemise eest võetakse tasu 17 eurot vastavalt perekonnaasjade kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktile 1711 ning kohtukulude ja notaritasude seaduse lõivude tabeli punktile 23808. Välisriikide ülalpidamiskohustuste seaduse § 34 lõikele 1 vastava täidetava sisu kindlaksmääramise taotluse eest võetakse vastavalt perekonnaasjade kohtukulude seaduse punktile 1713 tasu 66 eurot. Välisriikide ülalpidamiskohustuste seaduse § 35 lõikele 3 alusel

notariaaldokumendi täidetavaks tunnistamise taotluse eest võetakse tasu 264 eurot (kohtukulude ja notaritasude seaduse lõivude tabeli punkt 23806).

Määrusega(EL) nr 606/2013 (kaitsemeetmete määrus) seotud menetlused koostoimes Euroopa kaitsemeetmete seadusega (EUGewSchVG):

tasud määrusega(EL) nr 606/2013 seotud menetluste eest koostoimes Euroopa kaitsemeetmete seadusega on sätestatud perekonnaasjade kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktis 1320 jj. Üldjuhul kohaldatakse menetluse eest tasu määraga 2,0, mida võib vastavalt perekonnaasjade kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktile 1321 vähendada määrani 0,5, kui kogu menetlus lõpetatakse. Tasu arvutamise aluseks olev menetluse väärtus määratakse kindlaks vastavalt perekonnaasjade kohtukulude seaduse §-le 49.

Euroopa kaitsemeetmete seaduse § 14 alusel väljastatava tõendi taotluse eest on ette nähtud tasu 17 eurot (perekonnaasjade kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 1711).

v) Pangakontode Euroopa arestimismääruse menetlus (määrus (EL) nr 655/2014)

Kohtukulud

Määruse (EL) nr 655/2014 alusel arestimismääruse menetlemisse või täitmisesse kaasatud kohtute võetavad tasud on sätestatud kohtukulude seaduses ja perekonnaasjade kohtukulude seaduses. Eespool nimetatud seadused on kättesaadavad ja nendega saab tasuta tutvuda veebiaadressidel

http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/gkg_2004/gesamt.pdf ja

<http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/famgkg/gesamt.pdf>.

Määruse (EL) nr 655/2014 artikli 5 punkti a kohane menetlus

Tasu summa määratakse iga kord kindlaks vaidlusaluse summa ja asjaomase tasumäära põhjal, kasutades kohtukulude seaduse §-s 34 ja/või perekonnaasjade kohtukulude seaduse §-s 28 sätestatud arvutusmeetodit.

a) Kui konto Euroopa arestimismäärust taotletakse määruse (EL) nr 655/2014 artikli 5 punkti a alusel, kohaldatakse vastavalt kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktile 1410 tavapäraselt tasumäära 1,5. Teatavatel juhtudel, mil kohtu menetlemiskoormus on väiksem, kohaldatakse madalamat tasumäära 1,0 (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 1411). Kui määrus tehakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 91a või paragrahvi 269 lõike 3 kolmanda lause alusel, kohaldatakse tavaliselt kõrgemat tasumäära 3,0 (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 1412).

Menetluse tasu hõlmab ka võlgniku õiguskaitselahendite taotlusi määruse (EL) nr 655/2014 artikli 33 tähenduses pangakontode Euroopa arestimismääruse tühistamiseks või muutmiseks. Kättesaamiskinnitusega kättetoimetamise, väljastusteatega tähtkirja või kohtuametnikupoolse menetlemise eest võetakse iga kättetoimetamistoimingu puhul ühekordset tasu 3,50 eurot, kui sama etapi menetlus hõlmab rohkem kui kümnet kättetoimetamise juhtu või kättetoimetamise algatab võlausaldaja (kohtutäiturite tasude seaduse lõivude tabeli punkt 9002).

Edasikaebemenetluses kohaldatakse tasumäära 1,5 (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 1430). Kui kogu menetlus lõpetatakse edasikaebuse tagasivõtmisega, alandatakse tasumäära 1,0-ni (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 1431).

Nõude väärtus määratakse iga kord kindlaks kohtu äranägemise järgi (kohtukulude seaduse § 53 koostoimes tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-ga 3).

Tasu kohaldatakse kohe, kui pangakontode Euroopa arestimismääruse taotlus või edasikaebus kohtule esitatakse (kohtukulude seaduse § 6).

b) Kui esimese astme kohus teeb perekonnaõiguse asjas otsuse, kohaldatakse üldiselt tasumäära 1,5 kooskõlas perekonnaasjade kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktiga 1420. Kui kogu menetlus lõpetatakse lõpliku kohtuotsuseta, alandatakse tasumäära 0,5-ni (perekonnaasjade kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 1421).

Menetluse tasu hõlmab ka võlgniku õiguskaitselahendite taotlusi määruse (EL) nr 655/2014 artikli 33 tähenduses pangakontode Euroopa arestimismääruse tühistamiseks või muutmiseks. Kättesaamiskinnitusega

kättetoimetamise, väljastusteatega tähtkirja või kohtuametnikupoolse menetlemise eest võetakse iga kättetoimetamistoimingu puhul ühekordset tasu 3,50 eurot, kui sama etapi menetlus hõlmab rohkem kui kümnet kättetoimetamise juhtu või kättetoimetamise algatab võlausaldaja (perekonnaasjade kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 2002).

Edasikaebemenetluses kohaldatakse tasumäär 2,0 (perekonnaasjade kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 1422). Kui kogu menetlus lõpetatakse edasikaebuse tagasivõtmisega enne, kui kohus saab kätte edasikaebuse põhjendused, alandatakse tasumäär 0,5-ni (perekonnaasjade kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 1423). Muudel juhtudel, kui menetlus lõpetatakse ilma kohtuotsuseta, on tasumäär 1,0 (perekonnaasjade kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 1424).

Nõude väärtus määratakse iga juhtumi puhul kindlaks *ex aequo et bono* (õigluse põhimõtteid järgides) (perekonnaasjade kohtukulude seaduse § 42 lõige 1).

Tasu kohaldatakse kohe, kui kulude kohta tehakse tingimusteta otsus või menetlus lõpetatakse muul viisil (perekonnaasjade kohtukulude seaduse § 11).

c) Kui töökohus (*Arbeitsgericht*) teeb esimeses astmes otsuse, kohaldatakse menetluse eest üldiselt tasumäär 0,4 (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 8310). Kui määrus tehakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 91a või § 269 lõike 3 kolmanda lause alusel, kohaldatakse tavaliselt kõrgemat tasumäär 2,0 (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 8311).

Menetluse tasu hõlmab ka võlgniku õiguskaitsevahendite taotlusi määruse (EL) nr 655/2014 artikli 33 tähenduses pangakontode Euroopa arestimismääruse tühistamiseks või muutmiseks. Kätesaamiskinnitusega kättetoimetamise, väljastusteatega tähtkirja või kohtuametnikupoolse menetlemise eest võetakse iga kättetoimetamistoimingu puhul ühekordset tasu 3,50 eurot, kui sama etapi menetlus hõlmab rohkem kui kümnet kättetoimetamise juhtu või kättetoimetamise algatab võlausaldaja (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 9002).

Edasikaebemenetluses kohaldatakse tasumäär 1,2 (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 8330). Kui kogu menetlus lõpetatakse edasikaebuse tagasivõtmisega, alandatakse tasumäär 0,8-ni (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 8331).

Nõude väärtus määratakse iga kord kindlaks kohtu äranägemise järgi (kohtukulude seaduse § 53 koostoimes tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-ga 3).

Tasu kohaldatakse kohe, kui kulude kohta tehakse tingimusteta otsus või menetlus lõpetatakse muul viisil (kohtukulude seaduse § 9).

Määruse (EL) nr 655/2014 artikli 5 punkti b kohane menetlus ja kõik menetlused, mis käsitlevad arestimismääruse täitmise piiramist või lõpetamist

Määruse (EL) nr 655/2014 artikli 5 punkti b kohase arestimismääruse saamise menetluses võetakse tasu 22 eurot (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 2111). Kui menetluse jooksul esitatakse kontot käsitleva teabe saamise taotlus, suurendatakse tasu 37 euroni (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 2112).

Menetluse tasu hõlmab ka võlgniku õiguskaitsevahendite taotlusi määruse (EL) nr 655/2014 artikli 33 tähenduses pangakontode Euroopa arestimismääruse tühistamiseks või muutmiseks.

Täitmise lõpetamise või piiramise taotluste puhul võetakse tasu 33 eurot (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 2119).

Tagasi lükatud või rahuldamata jäetud edasikaebuste puhul võetakse tasu 33 eurot (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 2121). Kui edasikaebus lükatakse tagasi või jäetakse rahuldamata üksnes osaliselt, võib kohus *ex aequo et bono* (õigluse põhimõtteid järgides) tasu poole võrra vähendada või otsustada seda mitte võtta.

Tasuda tuleb kohe, kui pangakontode Euroopa arestimismääruse või selle täitmise lõpetamise või piiramise taotlus või asjaomane edasikaebus kohtule esitatakse (kohtukulude seaduse § 6).

Dokumentide kättetoimetamise kulud

Määruse (EL) nr 655/2014 alusel arestimismääruse menetlemises või täitmise korraldamises osalevate kohtutäiturite võetavad tasud on sätestatud kohtutäiturite tasude seaduses (GvKostG). Eespool nimetatud seadus on kättesaadav ja sellega saab tasuta tutvuda veebiaadressil <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/gvkostg/gesamt.pdf>.

Saksamaal tehtud pangakontode Euroopa arestimismääruse pangale kättetoimetamise eest võetakse tasu, kui kohtutäitur peab selle Saksamaal kätte toimetama. Kui kohtutäitur toimetab arestimismääruse kätte isiklikult, on kohtutäiturite tasude seaduse lõivude tabeli punkti 100 alusel tasu 11 eurot, millele lisanduvad sõidukulud vastavalt kohtutäituri läbitud vahemaale: 3,25 eurot kuni 10 km eest, 6,50 eurot 10–20 km eest, 9,75 eurot 20–30 km eest, 13 eurot 30–40 km eest ja 16,25 eurot rohkem kui 40 km eest (kohtutäiturite tasude seaduse lõivude tabeli punkt 711). Kui kohtutäitur toimetab arestimismääruse kätte muul viisil, on tasu 3,30 eurot (kohtutäiturite tasude seaduse lõivude tabeli punkt 101). Kättetoimetamise kinnitusega kättetoimetamise eest kantud postikulud nõutakse sisse täies ulatuses (kohtutäiturite tasude seaduse lõivude tabeli punkt 701). Muude kulude katmiseks nõutakse sisse ka ühekordne summa 20% ulatuses tasudest, mida võetakse iga kättetoimetamistoimingu eest, aga mitte vähem kui 3,00 eurot ja mitte rohkem kui 10,00 eurot (kohtutäiturite tasude seaduse lõivude tabeli punkt 716).

See kehtib vastavalt ka juhtudel, kui Saksamaal Euroopa konto arestimise määruse välja andnud kohus toimetab määruse võlgnikule kätte võlausaldaja algatusel kohtutäituri vahendusel.

vi) Euroopa maksejõuetusmäärus (määrus (EL) 2015/848)

Nõude esitamine maksejõuetusmenetluses määruse (EL) 2015/848 artikli 53 alusel on tasuta, kui nõue esitatakse tähtaja jooksul, mille kohus on määranud menetluse algatamise määruks vastavalt Saksamaa maksejõuetuse seadustiku (InsO) §-le 28. See tähtaeg peab olema vähemalt kaks nädalat ja mitte üle kolme kuu. Nõude võib siiski esitada ka pärast selle tähtaja möödumist, kui lõplikku võlausaldajate koosolekut ei ole veel toimunud. Sellisel juhul peab võlausaldaja kandma pärast tähtaja lõppu esitatud nõude menetlemise kulud. Nende kulude katteks võtab kohus vastavalt kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktile 2340 tasu 22 eurot. Tasu ei kuulu maksejõuetusmenetluse vajalike kohtukulude hulka, mida tasutakse maksejõuetuse seadustiku §-de 53 ja 54 kohaselt pankrotivarast. Selle peab tasuma võlausaldaja, kes on nõude esitanud pärast tähtaja lõppu ja põhjistanud sellega täiendava halduskoormuse (kohtukulude seaduse § 33 koostoimes maksejõuetuse seadustiku § 177 lõike 1 teise lausega).

vii) Euroopa pärimismäärus (määrus (EL) nr 650/2012)

Määruse (EL) nr 650/2012 (Euroopa pärimismääruse) alusel toimuvates menetlustes võetakse tasu vastavalt kohtukulude ja notaritasude seadusele.

Tasu Euroopa pärimistunnistuse väljastamise taotluse menetlemise eest on sätestatud kohtukulude ja notaritasude seaduse lõivude tabeli punktides 12210 jj. Tasude arvutamiseks vajalik tehingu väärtus määratakse vastavalt kohtukulude ja notaritasude seaduse §-le 40 ja see vastab üldjuhul pärandvara väärtusele.

viii) Euroopa täitekorralduse määrus (määrus (EÜ) nr 805/2004)

Tõendi väljastamise taotlus:

määruse (EÜ) nr 805/2004 artikli 9 lõike 1, artikli 24 lõike 1, artikli 25 lõike 1, samuti artikli 6 lõigete 2 ja 3 ning tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 1110 alusel väljastatavate tunnistuste eest võetakse 22 euro suurune tasu vastavalt kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktile 1513.

Korrigeerimise või tagasivõtmise avaldused:

määruse (EÜ) nr 805/2004 artikli 10 lõikes 1 esitatud avaldusmenetluste eest kohtukulusid ei tasuta. Tasu võetakse üksnes juhul, kui esitatakse kaebus, mis jäetakse rahuldamata või lükatakse tagasi. Sellisel juhul on tasu 66 eurot vastavalt kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktile 1523.

Määruse (EÜ) nr 805/2004 artiklite 21 ja 23 ning tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 1084 alusel esitatud avaldused:

menetluste eest, mis puudutavad tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 1084 kohast täitmise lõpetamist, keelamist, peatamist või piiramist, võetakse tasu 33 eurot vastavalt kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktile 2119.

ix) Brüsseli Ia määrus (määrus (EÜ) nr 1215/2012)

Tunnistuste väljastamine vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-le 1110 (määruse artiklid 53 ja 60):

tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 1110 alusel tunnistuse väljastamise eest võetakse tasu 22 eurot vastavalt kohtukulude seaduse lõivude tabeli punktile 1513 ja notaritasude seaduse lõivude tabeli punktile 23805.

Tunnustamisest keeldumine vastavalt tsiviilkohtumenetluse §-le 1115 (määruse artiklid 45 ja 47):

menetluse eest, mis puudutab tunnustamisest keeldumise avaldusi, võetakse tasu 264 eurot (kohtukulude seaduse lõivude tabeli punkt 1510).

5. Elektroonilised makseviisid

Kõik kohtute poolt võetavad tasud saab tasuda SEPA pangaülekandega. Iga kohtu kassa on selleks otstarbeks määranud eraldi pangakonto.

6. Teade detsentraliseeritud IT-süsteemi varajase kasutuselevõtu kohta

Detsentraliseeritud IT-süsteemi varajast kasutuselevõttu ei ole ette nähtud.

7. Teade videokonverentside varajase kasutuselevõtu kohta tsiviil- ja kaubandusajades

Saksamaa Liitvabariik kohaldab digitaliseerimise määruse artiklit 5 alates 1. oktoobrist 2024.

8. Teade videokonverentside varajase kasutuselevõtu kohta kriminaalasjades

Videokonverentsi varajast kasutuselevõttu ei ole ette nähtud.

Viimati uuendatud: 14/04/2026

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.